

Liikunnan palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelma 2025

Liikuntalautakunta

Kuvaus toiminnasta

Liikunnan palvelukokonaisuus edistää asukkaiden hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä kaupungin vetovoimaa ja kestävä kehitystä laissa ja asetuksissa, kaupungin strategiasa, pormestariohjelmassa ja hallintosäännössä säädettyllä tavalla.

Tausta

Liikuntalaki (390/2015) asettaa kunnan tehtäväksi yleisten edellytysten luomisen liikunnalle paikallistasolla. Laissa painotetaan eri toimialojen yhteistyötä sekä paikallisen, kuntien välisen ja alueellisen yhteistyön kehittämistä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle:

1. Järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen.
2. Tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seura-toiminta.
3. Rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Kuntalain (410/2015 § 22) mukaisesti asukkaita kuullaan ja osallistetaan liikuntapalveluiden kehittämisessä. Terveystieteiden lain (1326/2010 § 12) mukaan kunnan tulee arvioida asukkaitensa liikunta-aktiivisuutta osana terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Valtioneuvosto hyväksyi lokakuussa 2018 eduskunnalle annetun *liikuntapolitiittisen selonteon*. Se kattaa mm. linjaukset liikunnan lisäämisestä elämän eri vaiheissa, liikuntapaikkarakentamisesta, liikunnan kansalaistoiminnasta ja huippu-urheilusta. Päämääränä on lisätä ihmisten fyysistä aktiivisuutta.

Vahva ja välittävä Suomi -hallitusohjelmassa (2023) liikunnalla on aiempaa merkittävämpi rooli kaikenikäisten liikunnallisen elämäntavan vahvistamisessa suomalaisten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Harrastamisen merkitystä korostetaan nuorten syrjäytymisen ehkäisijänä ja yhteiskunnallisen osallisuuden edistäjänä. Jokaiselle lapselle ja nuorelle halutaan taata aito mahdollisuus mieluisaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä.

Hallitusohjelmaan sisällytetyn Suomi liikkeelle -ohjelman toimenpiteitä ovat mm. liikunnan edistäminen poikkiallisesti kuntien ja hyvinvointialueiden strategioissa, elintapaohjauksen ja liikuntaneuvonnan vahvistaminen, kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tarkoitettujen rahoituksen kohdentaminen, kuntien kannustaminen rakentaa päiväkotien ja koulujen pihoja monipuolisiksi liikuntapaikoiksi, koulupäivien yhteyteen liittyvien liikuntaa

lisäävien käytäntöjen kehittäminen, kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman päivittäminen sekä luontoliikunnan edistäminen.

Toimintaympäristön muutokset

Suurimpina ajankohtaisina muutostekijöinä ovat liikkumattomuus kaikissa ikäryhmissä, kunnallisen liikuntapaikkaverkon supistuminen, väestörakenteen muutoksen vaikutukset liikuntapalveluiden järjestämiseen, taloudellisen eriarvoisuuden lisääntyminen, liikuntakäyttäytymisen polarisoituminen ja nuorten korkea drop out seuratoiminnassa.

Liikkuminen sekä sen mahdollistaminen ja edistäminen on koko kunnan asia. Liikkumisen, liikunnan harrastamisen, urheilun ja fyysisen aktiivisuuden avulla pystytään edistämään kuntalaisten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, ehkäisemään syrjäytymistä, sekä sitä kautta vähentämään sosiaali- ja terveysmenoja. **Liikkumattomuuden ja paikallaanolon** vuosikustannukset ovat Turussa UKK-instituutin laskelmien mukaan n. 104 miljoonaa euroa vuodessa. Jos liikkumattomien määrä vähentyisi 9 prosentilla ja paikallaan olevien 16 prosentilla, kustannukset vähenisivät laskurin mukaan n. 15 miljoonaa euroa vuodessa.

Turkulaisten liikuntakäyttäytymisen tilaa kuvaa **polarisoituminen**: osa kaupunkilaisista on fyysisesti aktiivisia arkiliikkuja, joilla on liikunnallisia harrastuksia, kun taas osa ei liiku arjessaan lainkaan. Harrastamisessa ja liikuntakäyttäytymisessä on havaittavissa merkittäviä alueellisia eroja.

Turkulaisista 5-luokkalaisista 40 %:lla ja 8-luokkalaisista 44 %:lla **fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla**, erityisesti Maaria-Paattinen, Varissuo-Lauste, Pansio-Jyrkkälä ja Nummi-Halinen suuralueilla. (Move-mittaukset 2023)

Lasten ja nuorten liikkumissuosituksen saavuttavien **määrä vähenee merkittävästi iän myötä valtakunnallisesti**: 7-vuotiaat 58 %, 9-vuotiaat 50 %, 11-vuotiaat 42 %, 13-vuotiaat 26 %, 15-vuotiaat 15 % ja 16–20-vuotiaat 8 % (LIITU-tutkimus 2018; 2020).

Turkulaisista 4–5-luokkalaisista 43 %, 8–9-luokkalaisista 26 %, lukiolaisista 24 % ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoista 18 % **liikkuu liikkumissuosituksen mukaisesti vähintään tunnin päivässä**. Vähiten liikuntasuositus saavutetaan Runosmäki-Raunistula ja Nummi-Halinen suuralueilla. (Kouluterveyskysely 2023)

7–19-vuotiaista n. 16 % ei harrasta säännöllisesti ja ohjatusti mitään, mutta haluaisivat harrastaa. Varissuo-Lausteella 23 % ja Perno-Pansiossa 28 %. Harrastamisen merkittävimminä esteinä ilmenivät harrastamisen kustannukset, tarjonnan puute kodin lähellä, harrastuspaikkojen liian kaukainen sijainti, harrastuskaverin puute sekä ajan puute. 7–15-vuotiaiden vanhemmista n. 25–30 % ja 16–19-vuotiaista n. 20 % toivoo 150–300 euron vuosittaista tukea harrastamiseen. (Turun kaupungin harrastuskysely 2021)

Turkulaisissa seuroissa harrastaa 12 730 turkulaista 7–19-vuotiaista, mikä on 73 % kaikista turkulaisissa seuroissa harrastavista 7–19-vuotiaista 17 407. Turkulaisissa seuroissa turkulaisia suhteessa ikäryhmän väestömäärään on 7–11-vuotiaista n. 79 %, 12–15-vuotiaista n. 58 % ja 16–19-vuotiaista n. 25 %. Alle 7-vuotiaita turkulaisia seuroissa 3 953 (77 % kaikista), 7–11-vuotiaita 6 722 (76 %), 12–15-vuotiaita 3 962 (70 %) ja 16–19-vuotiaita 2 927 (70 %). (Turun kaupungin avustusjärjestelmä)

20–64-vuotiaista 44 %, yli 65-vuotiaista 32 % ja yli 75-vuotiaista 27 % saavuttaa terveysliikuntasuosituksen. Yli 20-vuotiaiden osalta terveysliikuntasuositukset toteutuivat merkittävästi vähemmän Pansio-Jyrkkälä (31 %), Runosmäki-Raunistula (35 %) ja Varissuo-Lauste (36 %) suuralueilla, kuin keskimäärin koko Turussa (41 %). 20–64-vuotiaista 24 % arvioi työkykynsä niin heikoksi, ettei usko jaksavansa työskennellä. Yli 65-vuotiaista 16 % kokee vaikeuksia 500 metrin matkan kävelyssä. (Terve Suomi 2023) Eniten aikuisten liikkumista edistävät lähellä sijaitsevat luontoympäristöt, kevyen liikenteen väylien parantaminen ja viestinnän lisääminen, ikääntyneillä myös lähialueella järjestetty ohjattu toiminta. Eniten liikkumista rajoittavat laiskuus ja saamattomuus, suuret kustannukset ja liikuntapaikkojen sijainti kotiin nähden. (Aikuisten liikkumiskysely 2022)

Harrastustoimintaan osallistuminen on osa syrjäytymisen ehkäisyä. Fyysisen aktiivisuuden ylläpitämisellä ja lisäämisellä on suuri merkitys sairauksien ennaltaehkäisyssä ja syrjäytymisen ehkäisyssä. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistuksen myötä **kaupungin rooli hyvinvoinnin edistämässä korostuu.** Varsinais-Suomen hyvinvointialueen perustaminen edellyttää uusia yhteistyömuotoja sekä mallien ja toimintatapojen kehittämistä asiakkaiden palveluketjujen vahvistamiseksi liikunnan palvelukokonaisuuden ja hyvinvointialueen välillä. Turun väestörakenteen painottuessa entistä enemmän työikäisiin ja ikääntyviin myös liikuntapalveluilta vaaditaan dynaamisuutta vastata tarpeisiin tulevana vuosina.

Liikkumis- ja harrastamistottumusten ohella **Turun liikuntapaikkaverkko** on mittavien päivitysten tarpeessa. Elinkaariensa päässä olevan kahdeksan suuremman

ydinliikuntapaikan lisäksi kouluverkon dynaamiset muutokset vaikuttavat suuresti verkkoon vähentäen sisäliikuntasalien ja ulkokenttien määrää sekä näin luovat haasteita niin liikunta- ja urheiluseurojen toiminnan kuin koululiikunnan järjestämiselle.

Turun kaupungin **hiilineutraaliustavoite** haastaa Liikunnan palvelukokonaisuutta pohtimaan, miten lasten ja nuorten harrastuskuskaamiseen liittyvää yksityisautoilua voisi hillitä päästöjen vähentämiseksi.

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Kaupungin johtamisjärjestelmän muutos Pormestarien Turku vuonna 2021 sekä 1.6.2023 käyttöön otettu (kv 17.4.2023 § 73) päivitetty organisaatorakenne Uusi Turku vaikuttavat Liikunnan palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelmaan ja strategisiin painopisteisiin. Strategiset tavoitteet on linkitetty pormestariohjelman linjauksiin. Entisen vapaa-ajan palvelukokonaisuuden uudelleenorganisoiduttua, liikunta siirtyi omaksi palvelukokonaisuudekseen 1.6.2023, jolloin myös strategisia tavoitteita on päivitetty.

Liikunnan palvelukokonaisuuden keskeisenä tavoitteena on kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen liikunnan ja liikkumisen keinoin. Järjestämme palvelut asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti sekä hyvässä kumppanuudessa kolmannen sektorin ja yritysten kanssa. Kannustamme turkulaisia aktiiviseen ja liikkuvaan arkeen. Etsimme ja kokeilemme toimintamalleja, joilla luodaan entistä tasavertaisempia mahdollisuuksia liikunnan harrastamiseen. Työskentelemme liikkumattomuuden vähentämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Kaupunkitasoinen kehittämistoiminta

Liikunnan palvelukokonaisuus on sitoutunut kaupunkitasoihin kehittämiskokonaisuuksiin ja kaikille palvelukokonaisuuksille yhteisiin painopisteisiin. Näitä ovat mm. asukasbudjetointi, lapsiystävällisyys (Turku on Unicefin lapsiystävällinen kunta), osallisuuden edistäminen, kotouttaminen ja ilmastopolitiikka.

Liikuntapaikkarakentamisen kehittämiseksi suuntaa antaa pormestariohjelmassa mainitut kaupunginvaltuuston päättämät (11.4.2022 § 67) liikuntapaikkaverkon kehittämislinjaukset sekä sen toimeenpanopäätökset vuosille 2022–2024 (kh 30.5.2022 § 246). Kaupunginhallitukselle tuodaan syksyn 2024 aikana tiedoksi linjausten mukaisesti tähän asti tehdyt toimenpiteet ja esitetään liikuntapaikkaverkon kehittämislinjausten toimeenpanopäätös osa 2:n toteuttamista vuosille 2025–2028.

Kaupunginvaltuuston päättämä (12.12.2022 § 249) liikunnan avustusjärjestelmän ja kunnallisten liikuntatilojen

hinnoittelumallin uudistus tukee omalta osaltaan liikunta- paikkaverkon kehittymistä sekä huomioi aiempaa tasa- vertaisemmin eri taustoista tulevat lapset ja nuoret sekä eri liikuntalajeja tarjoavat seurat ja yhdistykset. Vuoden 2025 alusta käyttöön otettavan uudistuksen kokonaista- voitteena on vähentää lasten ja nuorten liikkumatto- muutta, edistää hyvinvointia liikunnan keinoin sekä hillitä harrastamisen kustannusten nousua.

Turun kaupunki ottaa 1.1.2025 uutena avustusmuotona käyttöön 7–19-vuotiaille turkulaisille jaettavan taloudelli- sen tuen (Boostii-edun). Vuosittainen tuki on 160–300 € ikäryhmästä riippuen ja se toimii taloudellisena tukena ohjatun liikunnan harrastamiseen turkulaisissa seu- roissa/ yhdistyksissä. Alle 20-vuotiaiden vuotiaiden liikun- taolosuhteiden käytön tavoitteellinen tuki nostetaan n. 50 %:sta n. 70 %:iin, jotta kunnallisten ja yksityisten liikunta- tilojen käyttö olisi nykyistä tasavertaisempaa käyttäjille. Lisäksi liikuntaolosuhteiden käytön uusi hinnasto otetaan käyttöön vuoden 2025 alusta.

Vähävaraisten lapsille ja nuorille suunnattu erillinen lisä- tukimalli luodaan vuoden 2024 aikana. Mallin yksityis- kohdista päätetään liikuntalautakunnassa vuoden 2024 loppuun mennessä. Boostii –etu tarvitsee toimiakseen sähköisen ratkaisun, joka rakennetaan Kuntien Tiera Oy:n toimesta. Rakennettavan sähköisen ratkaisun en- simmäinen versio otetaan käyttöön vuoden 2025 alusta. Sähköistä ratkaisua jatkokehitetään vuoden 2025 ai- kana, mm. tiedolla johtamisen kyvykkyyksien sekä mah- dollisen tekoälytyökalun rakentamisen osalta. Käyttöön tulee myös uusi valmennus- ja ohjaajaosaamisen kehittä- misen malli, joka tukee liikunta- ja urheiluseuroissa sekä liikuntaa järjestävien yhdistyksissä toimivien val- mentajien ja ohjaajien osaamisen kehittymistä. Osaami- sen kehittämisen mallin tavoitteena on varmistaa val- mentajien ja ohjaajien valmiudet toimia vastuullisesti ja lapsilähtöisesti. Mallin mukaisten sisältöjen ja tavoittei- den saavuttamiseksi rakennetaan mentorointimalli sekä työkalut ja menetelmät mentoroinnin toteuttamiseksi ja arvioimiseksi. Mentorointimallin rakentaminen toteute- taan Suomen Valmentajat ry:n asiantuntija-apua hyödyn- täen. Viestinnällisiä toimenpiteitä toimeenpannaan vies- tintäsuunnitelman mukaisesti seurojen ja kotitalouksien suuntaan. Toimenpiteiden toteutuksessa hyödynnetään sidosryhmiä. Lisäksi Boostii –etuun liittyviä käyttäjäkou- lutuksia jatketaan vuonna 2025.

Uudenlaisen toimintakulttuurin systeemitason muutosta, Boostii-edun käyttöönottoa, käyttäjäkoulutuksia, viestintää kotitalouksiin ja seuroihin sekä sähköisen ratkaisun jatkokehittämistä tiedolla johtamisen ja informaatio-oh- jauksen työvälineenä edistetään Suomi Liikkeelle -inno- vaatiohausta saadulla avustuksella.

Yhteistyössä Novo Nordisk Finland:n kanssa saadulla Cities for Better Health Seed fund –hankerahoituksella

tuetaan Boostii-edun käyttöä seurayhteistyöllä sosioeko- nomisista heikoimmille suuralueille (Pansio-Jyrkkälä, Va- rissuo-Lauste, Nummi-Halinen). Hankkeessa pilotoidaan Boostii-edun ja seuratoiminnan tietoisuutta sekä Boostii- edun käyttöä lisääviä harrastuspäiviä. Lisäksi hank- keessa luodaan seurakumppanuus Boostii-etuun si- sältävää matalan kynnyksen toimintaa. Toimintaan kan- nustamiseksi tarjotaan välipaloja. Hankkeessa markki- noidaan Boostii-etua ja käynnistyvää toimintaa tapahtu- missa ja erilaisin viestinnällisin toimenpitein.

Avustusuudistusta tuetaan sulauttamalla seuratoiminnan kanssa päällekkäisiä kaupungin kerho- ja harrastusryh- miä seurojen omaksi toiminnaksi Boostii-edun piiriin. Harrastamista kehitetään uudella rakenteella yhteisövai- kuttavasti alueellisesta näkökulmasta tietoon ja analy- seihiin pohjautuen sekä luomalla vakiovuorojakoon uusi malli.

Liikunnan palvelukokonaisuus on tärkeä osa Yhteisölli- nen Turku -kärkihanketta, jossa tuetaan turkulaisten mahdollisuuksia lisätä hyvinvointiaan ja panostetaan asuinalueiden tasapainoiseen kehittämiseen. Suunnitte- lua ja toimenpiteitä tehdään yhteistyössä järjestöjen, asukkaiden ja yritysten kanssa. Keskeisiä teemoja ovat yksinäisyyden vähentäminen, mielenterveyden tukemi- nen, syrjäytymisen ehkäisy, liikkuminen ja harrastami- nen, kotouttaminen ja lähiöiden kehittäminen.

Liikunnan palvelukokonaisuuden strategiset tavoit- teet

Palvelukokonaisuuden strategiset tavoitteet ja painopis- teet pohjautuvat kaupunkistrategiaan ja linkittyvät Por- mestariohjelman linjauksiin. Kokonaisuudessa on huo- mioitu yhteisvaikuttava johtaminen ja sen edistäminen tehden yhteistyötä muiden kaupungin palvelukokonai- suuksien kanssa.

- **Liikkuminen elämäntavaksi:** Liikkuminen ja fyysi- nen aktiivisuus tarjoavat elämään sisältöä ja ovat olennainen osa hyvän elämän perustaa. Liikkuva ja aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin. Luomme mahdol- lisuuksia ja palveluja kaikille lapsille ja nuorille mielek- kääseen liikunnan harrastamiseen.
- **Kumppanuuksia kehittämällä ja laajentamalla tuo- tetaan monimuotoisia palveluja kustannustehok- kaasti:** Tarkastelemme liikuntapalvelujen ja -paikko- jen tuottamis- ja toteutustapoja kaupungin, yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotamme niitä enenevästi monipuolisilla kumppanuuksilla.
- **Asiakaslähtöisen tiedolla johtamisen kehittämi- nen:** palvelujen ja toimintojen kehittämisessä tiedolla johtamisella on keskeinen rooli. Se on myös yksi kes- keinen tavoite kaupungin uudessa järjestämistoimin-

nossa asiakaslähtöisyyden ohella. Kehitämme palveluitamme ja toimintamallejamme kerättyyn tietoon perustuen sekä seuraamme vaikuttavuutta.

- **Osallistavan suunnittelun toteuttaminen:** Osallisuus on hyvinvoinnin tärkeä osatekijä, jonka tulee näkyä asukkailla konkreettisenä tekemisen mahdollisuutena erityisesti asukkaiden omilla asuinalueilla. Osallistamme asukkaita ja asiakkaita sekä liikunta- ja urheiluseuroja mukaan suunnittelemaan liikuntaympäristöjä yhdessä.

Liikuntalautakunnan strategiset painopisteet:

1. Liikunta innostavana kumppanina elinvoiman ja hyvinvoinnin edistämässä
2. Aktivoiva ympäristö ja olosuhteet luovat edellytykset liikunnalliseen elämään
3. Liikunta- ja urheiluseurojen sekä liikuntaa järjestävien yhdistysten kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen turkulaisten liikkumisen lisäämiseksi
4. Liikkuvat lapset ja nuoret – kaikki lapset ja nuoret omaksuvat liikunnallisen elämäntavan

Toiminnan tavoitteet

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2025
15	Leikkipaikkojen yhteyteen suunnitellaan aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja. Liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan ikäihmisten liikkumisen tarpeet.	Yhteistyössä liikuntapalveluiden ja kaupunkiympäristön kunnossapidon kanssa kehitetään leikkipaikkoja kaikenikäisten kohtaamispaikoiksi. Liikunnan ja leikin yhdistämisen kehittämiseksi perustettu poikkihallinnollinen työryhmä (projekti- ja ohjausryhmä) jatkaa toimintaansa. Muun muassa Karhunaukion monitoimitalon, Linnakaupungin monitoimitalon ja Jäkärän koulun piha-alueista on tavoitteena toteuttaa kaikenikäisiä aktiivisia ja motorisia taitoja kehittäviä kokonaisuuksia.
17	Kouluihin toteutetaan luontaiseen liikkumiseen innostavia kokeiluja, joiden suunnittelussa kuunnellaan lapsia ja nuoria.	Lasten ja nuorten liikuntapalveluotteiden ja harrastamisen Turun mallin kehittämistä jatketaan toiminta- ja hankesuunnitelmien mukaisesti. Koulut toteuttavat vuosittain Liikkuva koulu -nykytilan arvioinnit sekä koulukohtaiset toimintasuunnitelmat oppilaiden liikkeen lisäämiseksi liikuntapalveluiden sekä kasvatuksen- ja opetuksen palvelukokonaisuuden tuella. Arvioinnit käsitellään ja niiden pohjalta muodostetaan kaupunkitasoiset yhteiset tavoitteet sekä luodaan koulukohtaiset toimintasuunnitelmat Liikkuva koulu -toiminnalle. Toimintasuunnitelmien toimeenpanossa osallistetaan lapsia ja nuoria. Turun peruskoulujen aktiivisempaa toimintakulttuuria kehitetään saadulla Suomi Liikkeelle -avustuksella. "Pulssihetkiä perusopetukseen" -hanke lisää toiminnallisuutta ja pulssihetkiä koulupäivien sisälle sekä edistää opettajien osaamista. Hanke vauhdittaa muutosta uudenlaiseen toimintakulttuuriin kehittäen toimintamallia tukemaan kouluja Liikkuva koulu -toiminnan suunnittelussa, liikuttamisessa ja arvioimisessa. Muun muassa muokkaamalla liikuntapalveluiden koululiikunnanohjaajien työnkuvia sekä hankkimalla liikemittareita/älykelloja fyysisen aktiivisuuden ja sen kehittämisen seurantaan.
20	Valtuuston hyväksyttäväksi tuodaan liikuntaverkkoselvitys.	Liikuntapaikkaverkkoa kehitetään kaupunginhallituksen keväällä 2022 tekemän toimeenpanopäätöksen sekä syksyllä 2024 kaupunginhallitukselle vietävän liikuntapaikkaverkon kehittämislinjausten toimeenpanopäätös osa 2 mukaisesti. Kehittämislinjauksiin sisältyvän liikunnan avustusjärjestelmän ja kunnallisten liikuntatilojen hinnoittelun uudistus otetaan käyttöön vuonna 2025.
37	Liikunnan tulee olla osa lasten päivää myös kouluissa. Koulujen opetustilojen, pihojen ja koulumatkojen tulee innostaa luontaiseen liikkumiseen	Koulut toteuttavat vuosittain Liikkuva koulu -nykytilan arvioinnit sekä koulukohtaiset toimintasuunnitelmat oppilaiden liikkeen lisäämiseksi liikuntapalveluiden sekä kasvatuksen- ja opetuksen palvelukokonaisuuden tuella. Arvioinnit käsitellään ja niiden pohjalta muodostetaan kaupunkitasoiset yhteiset tavoitteet sekä luodaan koulukohtaiset toimintasuunnitelmat Liikkuva koulu -toiminnalle. Toimintasuunnitelmien toimeenpanossa osallistetaan lapsia ja nuoria. Turun

Nro	Tavoite	Talousarvio 2025
		peruskoulujen aktiivisempaa toimintakulttuuria kehitetään saadulla Suomi Liikkeelle -avustuksella. "Pulssihetkiä perusopetukseen" -hanke lisää toiminnallisuutta ja pulssihetkiä koulupäivien sisälle sekä edistää opettajien osaamista. Hanke vauhdittaa muutosta uudenlaiseen toimintakulttuuriin kehittämällä toimintamallia tukemaan kouluja Liikkuva koulu -toiminnan suunnittelussa, liikuttamisessa ja arvioimisessa. Muun muassa muokkaamalla liikuntapalveluiden koululiikunnanohjaajien työnkuvia sekä hankkimalla liikemittareita/älykelloja fyysisen aktiivisuuden ja sen kehittämisen seurantaan. Koulupihojen viihtyisyyttä ja aktivointia selvitetään lasten ja nuorten muutoshankkeen koordinoimana. Lisäksi peruskorjattavien sekä uusien koulujen ja päiväkotien piha-alueita kehitetään kaikkia kuntalaisia liikuttavina kokonaisuuksina osana lähiliikuntapaikkaverkoston kehittämistä. Lasten koulumatkapyöräilyä sekä pyöräilytaitojen kehittämistä tuetaan Scale-up-hankkeesta sen päättymiseen (5/2025) asti.

Teema: Kärkihankkeet

Nro	Tavoite	Talousarvio 2025
70	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Asetetaan liikumisen toimenpideohjelman tavoitteet yhdessä seurojen ja järjestöjen kanssa. Ohjelmaan yhdistetään kaikkien lasten harrastamismahdollisuuden tavoite ja seurojen avustusten uudistaminen laajien välisen-, sukupuolten-, ja alueiden tasa-arvon turvaamiseksi.	Tuetaan liikumisen toimenpideohjelmaa yhteistyöllä ja toimenpiteiden yhteen kokoamisella osana LaNu-muutoshankkeen kokonaisuutta. Seurojen kanssa tehtävää alueellista yhteistyötä vahvistetaan seurataapaamisten ja foorumeiden myötä synnytetyn rakenteen (mm. avustamisen ja tilahinnoittelun uudistamisen sparrausryhmä, Lasten ja nuorten harrastuspolun kehittämisen sparrausryhmä) sekä teemakohtaisten painopisteiden kautta. Liikuntapalveluiden avustusjärjestelmän kokonaisuudistuksen (1.1.2025-) keskeisenä tavoitteena on yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon parempi toteutuminen lasten ja nuorten harrastamisen kokonaisuudessa. Juurrutetaan ja resursoidaan kärkihankkeen aikana laajalla yhteistyöllä syntyneet hyvät mallit ja toimitatavat osaksi liikuntapalveluiden perustoimintaa, mm. ryhmämuotoisen liikuntaneuvonnan juurruttaminen sekä palveluohjauksen vahvistaminen, +75 VoiTas-tehoryhmien ja alueellisen Liiku lähellä-toiminnan juurruttaminen sekä lasten ja nuorten alueellisten harrastustoimintojen sulauttaminen Boostii-edun alle.

Talousarviolausekkeet

Toimielin	Lauseke	Vaikutus käyttötalouteen/ investointiosaan, 1 000 €
Liikuntalautakunta	Uudet tilahinnat 7-19v.	-1 100
Liikuntalautakunta	Liikuntalautakunnan kokouskustannuksista säästäminen.	-20
Liikuntalautakunta	Varsinais-Suomen Urheilugaalan kustannuksien vähentäminen.	-15
Liikuntalautakunta	Avantouintisaunasopimuksen tarkistaminen/ päättyminen.	-18
Liikuntalautakunta	Rajattomasti liikuntaa kuntakumppanuuden sopimuksen päättäminen / uudelleen neuvottelemine.	-15
Liikuntalautakunta	Lasten ja nuorten kerhotoiminnan uusi visio.	-40
Liikuntalautakunta	Impivaaran uimahallin aurinkopaneelit, energiakustannusten säästö.	-10
Liikuntalautakunta	Henkilöstösidoistaerien vähennys.	-9
Liikuntalautakunta	Kausituotteet ja sarjarannekkeet (myyntituottojen kasvu).	-115
Liikuntalautakunta	Lintulan voimistelutilasta luopuminen (sisäisen vuokran osuus suuri).	-5
Liikuntalautakunta	Seniorirannekkeen myynnin lisäys.	-27
Liikuntalautakunta	Lauhdelämmön hyödyntäminen (Kupittaa jäähallit – Veritas nurmen lämmitys).	-50

Toimielin	Lauseke	Vaikutus käyttötalouteen/ investointiosaan, 1 000 €
Liikuntalautakunta	Paavo Nurmi Keskus erityisavustus (jää avustettavaa 25 000 €).	-5
Liikuntalautakunta	Koulutusavustus (jää avustettavaa 59 000 €).	-14
Liikuntalautakunta	Liikunta- ja urheiluseurojen toiminta-avustus aikuiset (jää avustettavaa 111 000 €).	-30
Liikuntalautakunta	Muun yhdistystoiminnan toiminta-avustus (jää avustettavaa 38 000 €).	-2
Liikuntalautakunta	Nuoren urheilijan stipendiavustus (jää avustettavaa 12 000 €).	-2
Liikuntalautakunta	Koululiikunnanohjaus.	-5
Liikuntalautakunta	Rajattomasti liikuntaa kuntakumppanuussopimus päättämisen pois lukien seudulliseen koulutukseen osallistuminen. Keskitytään ensisijaisesti Turun kaupunkiseutuyhteistyöhön.	-15
Liikuntalautakunta	Alueurakkojen kustannusten pienentyminen.	-50
Liikuntalautakunta	Varmistetaan ulkojääkenttien jäädytys laajemmin aikatauluihin.	0

Talouden tavoitteet

Käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot, 1 000 € (ulkoiset erät)

Liikuntalautakunta

Käyttötalouso- sitovuustaso toimintakate	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 muutoksin	Talousarvio 2025
Toimintatulot	4 996	5 606	6 553
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintamenot	14 269	14 952	17 214
TOIMINTAKATE	-9 273	-9 346	-10 661
Muutos-%		0,8 %	14,1 %

Käyttötalouden toimintatulot ja -menot yhteensä, 1 000 € (ulkoiset ja sisäiset erät)

Liikuntalautakunta

Käyttötalouso- sitovuustaso	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 muutoksin	Talousarvio 2025
Toimintatulot	5 157	5 606	6 553
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintamenot	28 980	28 869	32 477
TOIMINTAKATE	-23 823	-23 263	-25 924
Muutos-%		-2,4 %	11,4 %

Investointien määrärahat ja tuloarviot, 1 000 €

Liikuntalautakunta

Investointiosa sitovuustaso brutto	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 muutoksin	Talousarvio 2025
Investointimenot	297	500	500
Rahoitusosuudet			
Luovutustulot	1	0	0
NETTO	-296	-500	-500
Muutos-%		69,1 %	0,0 %